
EBA/WRG/2013/01

12 декември 2013 г.

Предупреждение към потребителите във връзка с виртуалните валути

Резюме

Европейският банков орган (ЕБО) издава настоящото предупреждение, за да подчертае възможните рискове, пред които може да се изправите, когато купувате, държите или търгувате с виртуални валути, като биткойн. Виртуалните валути продължават да се появяват в новините, като тяхната популярност нараства.

Трябва, обаче, да сте наясно и с рисковете, свързани с виртуалните валути, включително и да загубите парите си. Не съществуват специфични регулаторни защити, които да възстановят загубите ви, ако платформата, която обменя или държи вашите виртуални валути, фалира или прекрати дейността си.

Въпреки че ЕБО извършва понастоящем оценка на всички спорни въпроси, свързани с виртуалните валути, с цел да установи дали виртуалните валути могат и следва да бъдат регламентирани и надзиравани, съветваме ви да се запознаете със свързаните с тях рискове.

Какво представляват виртуалните валути?

Виртуалната валута е вид нерегламентирани цифрови пари, които не се издават и гарантират от централна банка и която може да действа като средство за разплащане. Виртуални валути има под много форми, като се започне от валути в онлайн компютърни игри и социални мрежи, и се стигне до средства за разплащане, приемани „офлайн“ или в „реалния живот“. Понастоящем нараства възможността за използване на виртуалните валути като средство за заплащане на стоки и услуги при търговци на дребно, ресторанти и места за забавления. При тези трансакции често не се дължат такси или налози и не включват банка.

Напоследък виртуалната валута „биткойн“ създаде условия за ново поколение децентрализирани, партньорски виртуални валути — често наричани също „крипто валути“. След ръста на тази валута, отбелязан напоследък, десетки други виртуални валути тръгнаха по стъпките на биткойн.

Как работи виртуалната валута?

Ако използваме като пример биткойн, виртуалните валути могат да се купуват в платформа за обмен, като се използва конвенционална валута. След това те се превеждат в персонализирана сметка за биткойн, наричана „цифров портфейл“. Като използват този портфейл, потребителите могат да изпращат биткойни онлайн на всеки, който е готов да ги приеме, или да ги конвертират обратно в конвенционални валути (напр. евро, лира стерлинг или долар).

Нови биткойни се генерират онлайн с помощта на мощен компютърен софтуер, известен като „Bitcoin miners“ (копачи на биткойн). Този софтуер дава възможност на потребителите да „изкопават“ малки суми от валутата чрез решаването на сложни алгоритми. Ръстът на предлаганите пари обаче е фиксиран, така че само малки суми се издават с течение на времето.

Кои са рисковете, за които трябва да знаете?

ЕБО е идентифицирал няколко характеристики и рискове, които трябва да познавате, когато купувате, държите или търгувате с виртуални валути.

Може да загубите парите си в платформата за обмен

За да закупите виртуални валути, можете да купите валута направо от някого, който притежава такава, или чрез платформа за обмен. Тези платформи са нерегламентирани. В редица случаи платформи за обмен са прекратявали дейността си или са фалирали — при някои обстоятелства поради хакерски посегателства на трети страни. На ЕБО са известни потребители, загубили безвъзвратно значителни суми пари, държани на тези платформи.

Следва да сте наясно с факта, че платформите за обмен не са банки, които държат виртуалните валути като депозит. Ако една платформа за обмен изгуби пари или фалира, няма специфична правна закрила — например чрез схема за гарантиране на депозитите, която да ви защити от загубата на средства, които сте държали в платформа за обмен, дори когато платформа за обмен е регистрирана при национален орган.

Парите ви могат да бъдат откраднати от вашия цифров портфейл

След като закупите виртуална валута, тя се съхранява в „цифров портфейл“, на компютър, лаптоп или смартфон. Цифровите портфейли имат публичен ключ и частен ключ или парола за достъп до тях. Цифровите портфейли, обаче, не са непробиваеми за хакерите. Също както при обикновените портфейли, парите могат да бъдат откраднати и от цифровия ви портфейл. Има данни за случаи с потребители, загубили виртуална валута на стойност над 1 милион USD, с малки изгледи тя да им бъде възстановена.

Освен това, ако загубите ключа или паролата за вашия цифров портфейл, виртуалната ви валута може да бъде загубена завинаги. Няма централни агенции, които регистрират пароли или издават заменящи ги такива.

Не сте защитени, когато използвате виртуални валути като средство за разплащане

Когато използвате виртуални валути като средство за заплащане на стоки и услуги, не сте защитени чрез права на възстановяване по силата на правото на ЕС, предлагани например за преводи от банка или от друга разплащателна сметка. Ето защо неразрешените или неточни дебитни операции от цифровия портфейл не могат обикновено да бъдат отменени. Приемането на виртуални валути от търговците на дребно също невинаги е гарантирано и се основава на тяхната преценка и/или на договорни споразумения, които могат да бъдат прекратени всеки момент, без период на предизвестие.

Стойността на вашата виртуална валута може да се промени бързо и дори да се срина до нула

Цената на биткойн и на други виртуални валути нарасна рязко. Това подтикна някои потребители да предпочетат да инвестират в тях. Трябва да знаете, обаче, че стойността на виртуалните валути е променлива и може лесно както да се срина, така и да се повиши. В случай, че популярността на дадена виртуална валута претърпи спад, например ако друга виртуална валута стане по-популярна, напълно е възможно нейната стойност да се срина рязко и трайно.

Променливата цена на валутите ви засяга, ако купите виртуални валути като средство за разплащане: за разлика от парите, платени по банкова или платежна сметка, деноминирани в конвенционална валута, вие не можете да бъдете сигурни, че стойността на средствата ви във виртуалната валута остава до голяма степен стабилна.

С трансакциите във виртуална валута може да се злоупотреби за престъпни дейности, включително за пране на пари

Трансакциите във виртуални валути са публични, но притежателите на средствата и получателите трансакциите не са. Трансакциите могат доста трудно да бъдат проследени и осигуряват на потребителите на виртуалната валута висока степен на анонимност. Следователно е възможно мрежата за виртуални валути да бъде използвана за трансакции, свързани с престъпни дейности, включително за пране на пари. Подобна злоупотреба може да ви засегне, тъй като правоприлагащите органи могат да решат да затворят платформите за обмен и да ви лишат от достъп до или използване на вашите парични средства, които платформите могат да държат на ваше разположение.

Възможно е да дължите данъци

Трябва да знаете, че притежаването на виртуални валути може да доведе до данъчни последици, като данък добавена стойност или данък върху прираста на капитала. Трябва да проверите дали данъчните задължения са в сила във вашата държава, когато използвате виртуални валути.

Какво можете да направите, за да се защитите?

Препоръчваме, ако купувате виртуални валути, да сте напълно запознати и да разбирате специфичните им характеристики. Не следва да използвате „реални“ пари, които не можете да си позволите да загубите.

Трябва също да упражнявате същата предпазливост с цифровия си портфейл, каквато упражнявате и с обикновения си портфейл или с наличните си пари. Не трябва да държите големи парични суми в него за дълъг период от време и трябва да взимате мерки за неговата безопасност и сигурност. Трябва също да се запознаете със собствеността, модела на дейност, прозрачността и обществените нагласи към платформите за обмен, които възнамерявате да използвате.